

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ****ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ****(Προσφυγή υπ' αριθμ. 30030/15)****ΑΠΟΦΑΣΗ (τύποις και ουσία)****ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ****18 Ιανουαρίου 2018**

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική υπό τις προβλεπόμενες από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης προϋποθέσεις. Μπορεί να γίνουν κάποιες τυπικές διορθώσεις.

Συμβούλιο της Ευρώπης

Στην υπόθεση Κουρέας και λοιποί κατά της Ελλάδος,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), συνεδριάζοντας σε Τμήμα αποτελούμενο από τους:

Kristina Pardalos, *Πρόεδρο*

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Aleš Pejchal,

Krzysztof Wojtyczek,

Armen Harutyunyan,

Tim Eicke,

Jovan Ilievski, *Δικαστές*

καθώς και από την Renata Degener, την *Αναπληρώτρια Γραμματέα του Τμήματος*.

Αφού διασκέφθηκε σε Δικαστικό Συμβούλιο, την 12^η Δεκεμβρίου 2017, Εκδίδει την παρακάτω απόφαση, η οποία ελήφθη κατά την προαναφερθείσα ημερομηνία :

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε από την στρεφόμενη, κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, προσφυγή (υπ' αριθμ. 30030/15) είκοσι οκτώ προσφευγόντων διαφόρων υπηκοοτήτων («οι προσφεύγοντες»), η λίστα των οποίων βρίσκεται στο Παράρτημα. Η εν λόγω προσφυγή ασκήθηκε

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ενώπιον του Δικαστηρίου στις 19 Ιουνίου 2015, δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («Η Σύμβαση»).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπήθηκαν από την κυρία Η.-Λ. Κούτρα, δικηγόρο Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («Η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από την εντεταλμένη του αντιπροσώπου της, την κυρία Σ. Παπαϊωάννου, Δικαστική Πληρεξουσία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Η Αλβανική κυβέρνηση δεν έκανε χρήση του δικαιώματος, που είχε να παρέμβει στην διαδικασία (άρθρο 36 § 1 της Σύμβασης).

3. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται κυρίως, υπό το πρίσμα του άρθρου 3 της Σύμβασης, για τις συνθήκες της κράτησης τους στην φυλακή των Γρεβενών και ένας από αυτούς, στο πλαίσιο του άρθρου 2 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Σύμβασης, παραπονείται για το, ότι δεν είχε την δυνατότητα, να παρακολουθήσει μαθήματα στο «Σχολείο δεύτερης ευκαιρίας» της εν λόγω φυλακής

4. Στις 7 Σεπτεμβρίου 2016, οι ελκόμενες από τα άρθρα 3 και 13 καθώς και από το άρθρο 2 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Σύμβασης αιτιάσεις, κοινοποιήθηκαν στην Κυβέρνηση και η προσφυγή κηρύχθηκε απαράδεκτη κατά τα λοιπά, βάσει του άρθρου 54 § 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ**Α. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΚΡΙΝΟΜΕΝΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ**

5. Οι προσφεύγοντες ήταν όλοι ή είναι ακόμα κρατούμενοι στην φυλακή των Γρεβενών, ένα κατάστημα που δέχεται κρατούμενους που έχουν καταδικασθεί σε μεγάλης διάρκειας ποινές. Κατασκευασμένη το 2007 σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα, τέθηκε σε λειτουργία το 2008. Βρίσκεται σε απόσταση 2,5 χιλιομέτρων από το χωριό Φελλί και σε απόσταση 20 χιλιομέτρων από την πόλη των Γρεβενών.

6. Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 1 εκτίει εκεί από τις 18 Αυγούστου 2014, μία εικοσιπενταετή ποινή κάθειρξης για βιασμούς και ληστείες κατά συρροή.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 2 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 18 Μαΐου 2015 έως τις 10 Νοεμβρίου 2015, ημερομηνία της μεταφοράς του στην φυλακή του Δομοκού.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 3 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 21 Μαρτίου 2014 έως την 1η Μαρτίου 2016, ημερομηνία κατά την οποία μεταφέρθηκε στην φυλακή της Αγιάς.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 4 είναι κρατούμενος εκεί από τις 7 Ιανουαρίου 2014.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 5 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 24 Φεβρουαρίου 2014 έως την 20η Αυγούστου 2015, ημερομηνία κατά την οποία απελευθερώθηκε.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 6 είναι κρατούμενος εκεί από τις 10 Δεκεμβρίου 2010.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 7 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 6 Οκτωβρίου 2010 έως τις 26 Μαΐου 2015, ημερομηνία κατά την οποία απελευθερώθηκε.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 8 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 17 Φεβρουαρίου 2011 έως τις 2 Νοεμβρίου 2015, ημερομηνία της απελευθέρωσης του.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 9 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 7 Ιανουαρίου 2014 έως τις 6 Σεπτεμβρίου 2016, ημερομηνία κατά την οποία μεταφέρθηκε στην φυλακή του Δομοκού.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 10 είναι κρατούμενος εκεί από τις 12 Σεπτεμβρίου 2014.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 11 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 8 Απριλίου 2015 έως τις 15 Οκτωβρίου 2015, ημερομηνία κατά την οποία απελευθερώθηκε.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 12 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 23 Ιουνίου 2008 έως τις 4 Μαΐου 2015, ημερομηνία της απελευθέρωσης του.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 13 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 8 Απριλίου 2015 έως τις 11 Νοεμβρίου 2015, ημερομηνία κατά την οποία μεταφέρθηκε στην φυλακή του Δομοκού.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 14 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 15 Δεκεμβρίου 2014 έως τις 18 Αυγούστου 2015, ημερομηνία κατά την οποία απελευθερώθηκε.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 15 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 25 Νοεμβρίου 2013 έως τις 19 Αυγούστου 2016, ημερομηνία της απελευθέρωσης του.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 16 είναι κρατούμενος εκεί από τις 3 Ιουλίου 2014.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 17 είναι κρατούμενος εκεί από τις 19 Μαρτίου 2013.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 18 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 3 Ιουλίου 2014 έως τις 6 Νοεμβρίου 2015, ημερομηνία κατά την οποία απελευθερώθηκε.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 19 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 22 Φεβρουαρίου 2013 έως τις 6 Μαΐου 2015, ημερομηνία της απελευθέρωσης του.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 20 είναι κρατούμενος εκεί από τις 23 Μαρτίου 2011.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 21, ο οποίος είναι καταδικασμένος ισόβια για συρροή ποινικών παραβάσεων, είναι κρατούμενος εκεί από τις 31 Δεκεμβρίου 2012.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 22 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 21 Οκτωβρίου 2013 έως τις 22 Ιουλίου 2015, ημερομηνία κατά την οποία απελευθερώθηκε.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 23 είναι κρατούμενος εκεί από τις 21 Μαρτίου 2011.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 24 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 25 Οκτωβρίου 2010 έως τις 6 Οκτωβρίου 2016, ημερομηνία κατά την οποία μεταφέρθηκε στην φυλακή της Αγιάς.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 25 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 11 Μαΐου 2010 έως τις 17 Ιανουαρίου 2017, ημερομηνία της μεταφοράς του στην φυλακή του Κορυδαλλού.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 26 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 4 Ιουνίου 2013 έως τις 7 Σεπτεμβρίου 2016, ημερομηνία κατά την οποία μεταφέρθηκε στην φυλακή της Κέρκυρας.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 27 ήταν κρατούμενος εκεί από τις 9 Απριλίου 2012 έως τις 16 Δεκεμβρίου 2015, ημερομηνία κατά την οποία απελευθερώθηκε.

Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 28 είναι κρατούμενος εκεί από τις 21 Μαρτίου 2014.

A. Οι συνθήκες κράτησης στην φυλακή των Γρεβενών κατά τους προσφεύγοντες

7. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν, ότι μοιράζονται ανά τέσσερις κελιά των 12 τετραγωνικών μέτρων, τα οποία έχουν μόνο τρεις κλίνες, έτσι επειδή ο τέταρτος κοιμάται στο πάτωμα, η κυκλοφορία μέσα στα κελιά είναι αδύνατη. Αναφέρουν, ότι ο προσωπικός χώρος για τρεις κρατούμενους, αν αφαιρεθεί ο χώρος που καταλαμβάνουν οι κλίνες, το τραπέζι, οι καρέκλες και το καλάθι απορριμάτων, ανέρχεται στα 2,40 τετραγωνικά μέτρα.

8. Κατά τα λεγόμενα τους, η φυλακή δεν διαθέτει γιατρό, μετά την απελευθέρωση του κρατούμενου, που ασκούσε αυτά τα καθήκοντα εντός της φυλακής. Οι προσφεύγοντες εκθέτουν, ότι τα πιο συνηθισμένα φάρμακα, όπως τα αναλγητικά και τα αντιγριπικά, διανέμονται σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ότι πρέπει, να αγοράσουν τα πιο εξειδικευμένα φάρμακα με δικά τους χρήματα, όσοι έχουν. Αναφέρουν, ότι ένας οδοντίατρος έρχεται στην φυλακή κάθε Πέμπτη, όμως ένα απλό σφράγισμα στοιχίζει 20 ευρώ, ποσό που οι περισσότεροι κρατούμενοι δεν μπορούν να καταβάλλουν.

9. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται, ότι η θέρμανση της φυλακής, η οποία βρίσκεται σε μία από τις κρύες ορεινές περιοχές της βόρειας Ελλάδας, είναι ανεπαρκής τον χειμώνα.

10. Υποστηρίζουν, ότι ούτε η υγιεινή είναι ικανοποιητική στην φυλακή και ότι οι κρατούμενοι πρέπει μόνοι τους, να αγοράζουν προϊόντα για την καθαριότητα. Διατείνονται, ότι οι απολυμάνσεις είναι

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

σπάνιες και ότι, παρόλο που η τήρηση των κανόνων υγιεινής ελέγχεται από μία δημόσια Αρχή, ο εν λόγω έλεγχος αφορά μόνο τα γραφεία και την κουζίνα της φυλακής και όχι τα κελιά.

11. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται σχετικά με την σίτιση, ότι, κατά την γνώμη τους, είναι πολύ κακής ποιότητας και λίγη ποσοτικά. Αναφέρουν, ότι το 2013, το ημερήσιο κόστος σίτισης για κάθε φυλακισμένο ανερχόταν στα 2,20 ευρώ και ότι αυτό το ποσό μειώθηκε μετά την οικονομική κρίση, που επικρατεί στην χώρα. Ισχυρίζονται, ότι οι κρατούμενοι αναγκάζονται, να αγοράσουν μόνοι τους τρόφιμα, σε υπερβολικά υψηλές τιμές, για να επιβιώσουν. Κατά τους προσφεύγοντες, όσοι μπορούν, ξοδεύουν 200 ως 300 ευρώ τον μήνα, για να αγοράζουν τροφή και προϊόντα πρώτης ανάγκης, όπως προϊόντα σωματικής υγιεινής, χαρτί υγείας ή προϊόντα καθαρισμού, τα οποία θα έπρεπε φυσιολογικά, να παρέχει η φυλακή. Οι προσφεύγοντες, προσθέτουν, ότι οι περισσότεροι από αυτούς μη έχοντας την οικονομική δυνατότητα, δεν μπορούν να εξασφαλίσουν επί πλέον τροφή για τον εαυτό τους.

12. Συνεχίζουν, ότι η επικοινωνία με τους δικηγόρους είναι προβληματική εξαιτίας των προβλημάτων λειτουργίας των φωτοτυπικών μηχανημάτων, ότι ο χρόνος, που τους διατίθεται για τους χώρους υποδοχής και συζήτησης, είναι πολύ λίγος, μόνο 15 λεπτά και ότι αυτά διατίθενται μόνο για τους συγγενείς πρώτου βαθμού. Διατείνονται, ότι λειτουργεί μόνο ένα στα πέντε καρτοτηλέφωνα της φυλακής, γεγονός που δημιουργεί συμπλοκές μεταξύ των κρατουμένων για την χρήση τους. Σύμφωνα με τα λεγόμενα τους, μόνο ένας μικρός αριθμός φυλακισμένων επωφελείται της επικοινωνίας προς τα έξω μέσω του λογισμικού Skype.

13. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται, ότι οι διαθέσιμες θέσεις στο «Σχολείο δεύτερης ευκαιρίας», οι θέσεις εργασίας και οι θέσεις στο πρόγραμμα απεξάρτησης εξαρτημένων κρατουμένων δεν είναι επαρκείς.

14. Υποστηρίζουν, ότι η διαφθορά των σωφρονιστικών υπαλλήλων και η σωματική αλλά και η ψυχική εξάντληση αυτών δημιουργούν ένα άσχημο κλίμα και βιαιότητες και αυτά ευνοούν την εμφάνιση μίας άτυπης διαχείρισης της φυλακής από συμμορίες.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

15. Οι προσφεύγοντες προσθέτουν, ότι δεν υπάρχει εξατομικευμένη εκτίμηση επικινδυνότητας των κρατουμένων για την τοποθέτηση τους σε κελί. Κατά τα λεγόμενά τους, οι υπόδικοι τοποθετούνται με καταδίκους, κατάδικοι για εγκλήματα ηθικής με κατάδικους για ανθρωποκτονία (οι προσφεύγοντες με αριθμούς 20, 24 και 27) και οι υγιείς κρατούμενοι με άρρωστους κρατούμενους.

Β. Οι συνθήκες κράτησης στην φυλακή των Γρεβενών κατά την Κυβέρνηση

16. Η Κυβέρνηση αναφέρει, ότι η επίσημη δυναμικότητα της φυλακής είναι αυτή των 597 ατόμων. Δηλώνει, ότι, από τον Οκτώβριο του 2013, ο αριθμός των κρατουμένων άρχισε να πέφτει, φτάνοντας τα 517 άτομα τον Ιούνιο 2015 και τα 519 τον Ιανουάριο του 2017.

17. Εκθέτει, ότι η φυλακή περιέχει 200 συνηθισμένα κελιά, που έχουν όλα τις ίδιες διαστάσεις: 15 τετραγωνικά μέτρα, εκ των οποίων τα 2 τετραγωνικά μέτρα περιλαμβάνουν ένα ντους, ένα νιπτήρα και τουαλέτες. Αναφέρει, ότι τα πειθαρχικά κελιά, έχουν εμβαδόν 11,04 τετραγωνικά μέτρα. Κατά τα λεγόμενα της, τα κελιά περιέχουν ένα τραπέζι, τρεις καρέκλες, μία ή δύο τηλεοράσεις και ένα καλάθι απορριμάτων. Η πλειοψηφία αυτών βάφτηκε το 2014.

18. Η Κυβέρνηση δηλώνει, ότι ο αριθμός των κρατουμένων ανά κελί είναι τρεις. Ισχυρίζεται, ότι, ακόμη και όταν, κατά τη διάρκεια σύντομων περιόδων, που δεν συμπίπτουν με αυτές της κράτησης των προσφευγόντων, υπήρχαν τέσσερις κρατούμενοι μέσα σε μερικά κελιά, κανείς δεν κοιμόταν καταγής. Προσθέτει, ότι τα πειθαρχικά κελιά στεγάζουν μόνο έναν κρατούμενο, σε εξαιρετικές περιπτώσεις δύο.

19. Η Κυβέρνηση, εκθέτει, ότι οι κρατούμενοι, που είναι φορείς μολυσματικών ασθενειών, έχουν τοποθετηθεί σε ξεχωριστά κελιά και ότι οι υπόδικοι και οι κατάδικοι για εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας βρίσκονται επίσης χωριστά από τους άλλους κρατούμενους.

20. Αναφέρει, ότι η κεντρική θέρμανση λειτουργεί τέσσερις ώρες το πρωί και τέσσερις ώρες το απόγευμα και όλη την ημέρα σε περίπτωση έντονου κρύου. Προσθέτει, ότι υπάρχουν, επιπλέον, ηλεκτρικές

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

θερμάστρες, τις οποίες οι κρατούμενοι μπορούν μόνοι τους, να τις θέτουν σε λειτουργία. Κατά την Κυβέρνηση, το ζεστό νερό είναι διαθέσιμο για μία ώρα το πρωί και για μία ώρα το απόγευμα.

21. Η Κυβέρνηση, βεβαιώνει, ότι υπάρχει ένα καλάθι απορριμάτων σε κάθε κελί και άλλα πέντε στους κοινόχρηστους χώρους κάθε πτέρυγας της φυλακής. Υποστηρίζει, ότι κάθε τρεις μήνες, η διεύθυνση δημόσιας υγείας της περιφέρειας των Γρεβενών προβαίνει σε υγειονομικό έλεγχο. Ισχυρίζεται, ότι οι κουβέρτες και τα ρούχα των κρατουμένων πλένονται σε πλυντήρια της φυλακής και ότι ανά τακτά χρονικά διαστήματα γίνονται απολυμάνσεις. Υποβάλλει πολλά έγγραφα για να υποστηρίξει τις θέσεις της, κυρίως πέντε πιστοποιητικά απολύμανσης, που χορηγήθηκαν από ιδιωτική εταιρεία, δύο πιστοποιητικά μυοκτονίας και τρεις αναφορές, που συντάχθηκαν από τις υπηρεσίες υγιεινής της περιφέρειας των Γρεβενών.

22. Η Κυβέρνηση αναφέρει, ότι όσον αφορά την σίτιση των κρατουμένων, ένα εβδομαδιαίο μενού σίτισης διαμορφώνεται από το Συμβούλιο της φυλακής και εγκρίνεται από τον γιατρό της φυλακής. Κατά την Κυβέρνηση, η ποιότητα του γεύματος είναι πολύ ικανοποιητική, δεδομένου, ότι όλα τα προϊόντα που αγοράζονται είναι τυποποιημένα και εγκεκριμένα. Η Κυβέρνηση προσθέτει, ότι προβλέπεται ειδικός κατάλογος σίτισης για τους κρατούμενους που έχουν προβλήματα υγείας και για αυτούς που έχουν ιδιαίτερες θρησκευτικές πεποιθήσεις. Υπέβαλε όλα τα εβδομαδιαία μενού σίτισης, που χρησιμοποιήθηκαν στην φυλακή κατά τους επτά πρώτους μήνες του 2016.

23. Η Κυβέρνηση εκθέτει, ότι σε κάθε πτέρυγα της φυλακής υπάρχουν ηλεκτρικά μάτια και φούρνοι μικροκυμάτων, έτσι ώστε, οι κρατούμενοι να μπορούν, να ετοιμάζουν επιπλέον γεύματα εκτός από αυτά, που τους παρέχονται. Αναφέρει, ότι μέσα στην φυλακή λειτουργεί επίσης ένα ψητοπωλείο, που πουλά στους κρατουμένους, σε χαμηλές τιμές, κοτόπουλα, σουβλάκια, τηγανιτές πατάτες κλπ., ένα αρτοποιείο, που παρέχει κάθε ώρα της ημέρας προϊόντα αρτοποιείου, ένα κατάστημα, που

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

παρέχει προϊόντα υγιεινής, τηλεφωνικές κάρτες, ρούχα και παπούτσια, καθώς επίσης και μία καντίνα, που πουλά γαλακτοκομικά προϊόντα, φρούτα, λαχανικά και επιδόρπια. Ισχυρίζεται, ότι οι άποροι κρατούμενοι, μπορούν, να προμηθεύονται όλα αυτά τα προϊόντα με ποσά που τους χορηγούν φιλανθρωπικοί οργανισμοί. Παρέχει έναν κατάλογο όλων των διαθέσιμων προϊόντων και τις αντίστοιχες τιμές. Τέλος, δηλώνει, ότι δέκα νέα ψυγεία αγοράστηκαν τον Νοέμβριο του 2016.

24. Η Κυβέρνηση, αναφέρει, ότι, δεδομένης της κατάστασης της φυλακής, επειδή βρίσκεται εκτός της πόλης και επειδή οι περισσότεροι κρατούμενοι είναι αλλοδαποί, οι επισκέψεις στον χώρο υποδοχής και συζήτησης είναι πιο συχνές και διαρκούν περισσότερο απ' όσο προβλέπει ο σωφρονιστικός κώδικας. Εκθέτει, συγκεκριμένα, ότι οι σύζυγοι, τα παιδιά, οι γονείς και οι δικηγόροι των κρατουμένων έχουν την δυνατότητα να τους επισκέπτονται, όσο συχνά επιθυμούν και σε μέρη χωρίς διαχωριστικό γυαλί. Προσθέτει, ότι, τον Μάρτιο του 2006, δημιουργήθηκε ένας ειδικός χώρος για την συνάντηση των οικογενειών με παιδιά και εφαρμόστηκε ο ηλεκτρονικός χώρος υποδοχής και συζήτησης, δια μέσω του λογισμικού Skype για τους κρατούμενους, που δεν μπορούν να δεχθούν επισκέψεις. Κατά την Κυβέρνηση, οι κρατούμενοι έχουν επίσης στην διάθεση τους πολλά καρτοτηλέφωνα σε κάθε πτέρυγα της φυλακής.

25. Η Κυβέρνηση δηλώνει, ότι η φυλακή δεν διαθέτει μόνιμο γιατρό, αλλά ένας παθολόγος, ένας οδοντίατρος και ένας ψυχίατρος πηγαίνουν εκεί δύο φορές την εβδομάδα. Υποστηρίζει, όμως, ότι δύο ψυχολόγοι, τρεις νοσοκόμες και δύο βοηθοί νοσοκόμοι είναι μόνιμα παρόντες στο ιατρείο της φυλακής. Βεβαιώνει, ότι, σε περίπτωση ανάγκης, οι κρατούμενοι μεταφέρονται στο νοσοκομείο των Γρεβενών και ότι το κόστος των ιατρικών εξετάσεων και των φαρμακευτικών θεραπειών επιβαρύνουν την φυλακή.

26. Κατά την Κυβέρνηση, η φυλακή διαθέτει μία αίθουσα, η οποία έχει προβλεφθεί για την στέγαση πολιτιστικών εκδηλώσεων, μία βιβλιοθήκη, ένα αναγνωστήριο, ένα γυμναστήριο και δύο χώρους επιφάνειας 600

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

τετραγωνικών μέτρων ο καθένας, εκ των οποίων ο ένας στεγάζει το «Σχολείο δεύτερης ευκαιρίας» και ο άλλος ένα εργαστήριο ηλεκτρολογίας για την κατάρτιση των κρατουμένων.

27. Οι είκοσι πέντε από τους είκοσι οκτώ προσφεύγοντες είχαν εργαστεί ή παρακολουθήσει μαθήματα στο «Σχολείο δεύτερης ευκαιρίας».

28. Η Κυβέρνηση αναφέρει, ότι οι υπόδικοι βρίσκονται χωριστά από τους κατάδικους, τοποθετημένοι στην πτέρυγα Β2, και ότι κάθε πιθανή μεταφορά γίνεται κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερόμενου κρατουμένου ή για λόγους ασφαλείας. Προσθέτει, ότι οι κατάδικοι για έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας έχουν τοποθετηθεί στις πτέρυγες Α1, Α2, Δ1 και Δ2.

Γ. Ειδικές αιτιάσεις των προσφευγόντων με τους αριθμούς 1 και 21

Ι. Σύμφωνα με τους προσφεύγοντες

29. Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 1 ισχυρίζεται, ότι, παρόλο που το ζήτησε, δεν του παρείχαν ιατρική περίθαλψη, εν όψει της επανένταξης του στην κοινωνία, για τις ψυχολογικές διαταραχές, που τον οδήγησαν στην διάπραξη εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας. Στις 7 Απριλίου 2016, μετά από επανειλημμένα αιτήματα για να του παρασχεθεί η αρμόζουσα περίθαλψη, άρχισε απεργία πείνας, που κράτησε 45 ημέρες. Στις 24 Μαΐου 2016, μεταφέρθηκε στην ψυχιατρική κλινική της φυλακής του Κορυδαλλού, όπου του χορηγήθηκε φαρμακευτική αγωγή. Ένα μήνα αργότερα, μεταφέρθηκε στην φυλακή των Γρεβενών. Την 1^η Νοεμβρίου 2016, άρχισε νέα απεργία πείνας, η οποία συνεχίστηκε ως το τέλος του Δεκεμβρίου. Στις 20 Οκτωβρίου 2016, στις 6 Φεβρουαρίου και στις 13 Μαρτίου 2017, έγραψε στον Υπουργό Δικαιοσύνης, για να ζητήσει την μεταγωγή του στην ψυχιατρική κλινική της φυλακής του Κορυδαλλού, αλλά δεν έλαβε απάντηση.

30. Ο προσφεύγων υπ' αριθμό 21 παραπονείται, ότι κατά την άφιξη του στην φυλακή, στις 31 Δεκεμβρίου 2012, ήταν έγκλειστος σε μία αίθουσα, χωρίς να έχει την δυνατότητα, να αυλιστεί, ούτε να

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

επικοινωνήσει με την οικογένεια του. Δηλώνει, ότι στην συνέχεια τοποθετήθηκε σε ένα κελί της πτέρυγας Α1, στο οποίο συστεγαζόταν με άλλα τέσσερα άτομα και ότι κοιμόταν καταγής για ενάμισι χρόνο. Λέει, ότι μεταφέρθηκε στις 7 Νοεμβρίου, χωρίς κανένα λόγο και χωρίς να έχει διαπράξει πειθαρχικό παράπτωμα, στο πειθαρχείο της φυλακής, όπου έμεινε για έξι μήνες. Ισχυρίζεται, ότι αυτή η μεταφορά τον εμπόδισε να παρακολουθήσει τα μαθήματα του «Σχολείου δεύτερης ευκαιρίας» όπου είχε γίνει δεκτός. Αναφέρει, ότι το κελί του πειθαρχείου είχε επιφάνεια 7 τετραγωνικά μέτρα και ότι το μοιραζόταν με άλλους τρεις κρατούμενους. Κατά τα λεγόμενα του, εφόσον το κελί διέθετε μόνο ένα κρεβάτι, οι τρεις από τους τέσσερις κρατούμενους κοιμόντουσαν καταγής και δεν υπήρχαν ούτε τραπέζι, ούτε καρέκλα, ούτε παράθυρο, ούτε εξαερισμός. Ο ενδιαφερόμενος προσθέτει, ότι τα είδη υγιεινής περιορίζονταν μόνο σε μία βρύση, ότι δεν είχε ντους, ούτε νιπτήρα και έτσι έπρεπε να πλένεται χρησιμοποιώντας έναν κουβά.

31. Ο προσφεύγων με τον αριθμό 21 ισχυρίζεται, ότι τα αιτήματα του για παροχή ψυχολογικής υποστήριξης και για θεραπεία για τα προβλήματα γενετήσιας φύσεως που είχε, αγνοήθηκαν από τις αρχές της φυλακής. Αναφέρει, ότι τοποθετήθηκε μετά από παρέμβαση του δικηγόρου του, σε ένα συνηθισμένο κελί, όπου ήδη στεγάζονταν άλλοι τρεις κρατούμενοι και το οποίο διέθετε μόνο τρία κρεβάτια. Παραπονείται, ότι δεν έλαβε άδεια, παρά τις διαμαρτυρίες του, για να ξαναρχίσει τα μαθήματα στο «Σχολείο δεύτερης ευκαιρίας». Προσθέτει, ότι εξαιτίας της ταμπέλας του σεξουαλικού εγκληματία, δέχεται καθημερινές απειλές και ότι έχει δεχτεί επίθεση, εφόσον το προσωπικό της φυλακής είναι κατά την γνώμη του ανεπαρκές και ανίκανο, να εξασφαλίσει την ασφάλεια των κρατουμένων.

32. Την 1^η Μαΐου 2015, ο προσφεύγων με τον αριθμό 21 προσέφυγε στον Εισαγγελέα επόπτη των φυλακών κατ' εφαρμογή του άρθρου 572 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Ζητούσε την μεταφορά του προς μία φυλακή για σεξουαλικούς εγκληματίες, όπου θα εξασφαλιζόταν η ασφάλεια του. Ζητούσε επίσης να του χορηγηθεί προσαρμοσμένη στην

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ψυχολογική του κατάσταση φαρμακευτική θεραπεία και υποστήριξη από ψυχίατρο. Επικαλούμενος την ισόβια καταδίκη του, δήλωνε, ότι επιθυμούσε, να τοποθετηθεί σε ιδιωτικό κελί με ένα κρεβάτι, με ντους και με νιπτήρα με ζεστό νερό, με αερισμό και να σιτίζεται με πραγματικά θρεπτική τροφή. Τέλος, ζητούσε την άδεια, να ξαναρχίσει τα μαθήματα του στο «Σχολείο δεύτερης ευκαιρίας», η παύση των οποίων ήταν παράνομη και εξέθετε, ότι η έλλειψη της δυνατότητας, να συνεχίσει να τα παρακολουθεί, του είχε προκαλέσει μεγάλη θλίψη.

33. Ο εισαγγελέας δεν απάντησε ποτέ στην αίτηση του ενδιαφερόμενου.

34. Οι δύο προαναφερθέντες προσφεύγοντες ισχυρίζονται, ότι όντας πτωχοί, δεν έχουν τα μέσα να αγοράσουν επιπλέον τροφή ή ρούχα μέσα στην φυλακή.

2. Σύμφωνα με την Κυβέρνηση

35. Η Κυβέρνηση υπέβαλε τον ιατρικό φάκελο του προσφεύγοντος υπ' αριθμ. 1. Βάσει αυτού του φακέλου, ο ενδιαφερόμενος παρακολουθήθηκε πολλές φορές τόσο από ψυχολόγους, όσο και από τον ψυχίατρο της φυλακής και έλαβε φαρμακευτική αγωγή στις 11 και στις 18 Μαΐου και στις 6 και στις 13 Σεπτεμβρίου 2016. Πάντα βάσει αυτού του φακέλου, ο προσφεύγων υπ' αριθμ. 1 νοσηλεύτηκε από τις 24 Μαΐου έως τις 6 Ιουνίου 2016, στην ψυχιατρική κλινική της φυλακής του Κορυδαλλού και επίσης έκανε εξετάσεις Triplex αγγείων.

36. Όσον αφορά τον προσφεύγοντα υπ' αριθμ. 21, η Κυβέρνηση υποστηρίζει, βάσει του αρχείου υποστήριξης της φυλακής, ότι αυτός τοποθετήθηκε για λόγους, που αφορούσαν την ασφάλεια του σε τρία διαφορετικά πειθαρχικά κελιά μεταξύ της 24^{ης} Ιουνίου και της 12^{ης} Ιουλίου 2016. Σύμφωνα με την Κυβέρνηση, αυτά τα κελιά δεν είχαν υπερπληθυσμό και, αντίθετα με τα όσα υποστηρίζει ο ενδιαφερόμενος, ο τελευταίος δεν κοιμήθηκε ποτέ καταγής. Η Κυβέρνηση αναφέρει εξάλλου, ότι ο προσφεύγων υπ' αριθμ. 21 δεν στερήθηκε ποτέ την επικοινωνία με την οικογένειά του, ούτε τον περίπατο στην αυλή της φυλακής και ότι δεν ζήτησε ποτέ, να δει ψυχολόγο στην φυλακή. Τέλος,

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

από τα αρχεία της φυλακής προκύπτει, ότι ο προσφεύγων εργάστηκε εντός της φυλακής και ότι έλαβε 210 ημερομίσθια.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ

37. Το άρθρο 572 του Κώδικα της Ποινικής Δικονομίας ορίζει:
- «1. Ο εισαγγελέας των πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή ασκεί τις προβλεπόμενες στον Σωφρονιστικό Κώδικα αρμοδιότητές του και μεριμνά για την έκτιση της ποινής και την εφαρμογή των μέτρων ασφάλειας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, του Ποινικού Κώδικα και των ειδικών νόμων για την εκτέλεση ποινών.
2. Για την άσκηση των κατά την παράγραφο 1 αρμοδιοτήτων του ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών επισκέπτεται τη φυλακή τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα. Κατά τις επισκέψεις αυτές δέχεται κρατούμενους που έχουν ζητήσει ακρόαση.
(...)»
38. Το άρθρο 6 του Σωφρονιστικού Κώδικα (Νόμος 2776/1999) ορίζει:
1. Στην περίπτωση παράνομης ενέργειας σε βάρος τους ή παράνομης εντολής, οι κρατούμενοι έχουν το δικαίωμα να αναφέρονται γραπτώς και μέσα σε εύλογο χρόνο στο Συμβούλιο Φυλακής, εφόσον, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντα Κώδικα δεν τους παρέχεται άλλο ένδικο βοήθημα. Μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης με την οποία απορρίπτεται το αίτημά τους ή μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή της αναφοράς, αν δεν εκδόθηκε απόφαση, οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο Εκτέλεσης των Ποινών. Το Δικαστήριο αυτό, εφόσον δεχθεί κατ' ουσίαν την προσφυγή, αίρει τα αποτελέσματα που απορρέουν από την παράνομη ενέργεια ή εντολή (...).
39. Σε ένα έγγραφο, που έστειλε το Υπουργείο Δικαιοσύνης προς το Κοινοβούλιο στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου σχετικά με την δυναμικότητα όλων των φυλακών στην ελληνική επικράτεια και τον

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

αριθμό των κρατουμένων την 1^η Απριλίου 2014, αναφέρεται, ότι η φυλακή των Γρεβενών είχε τότε 757 κρατούμενους.

III. ΟΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

40. Μετά από μία συλλογική μήνυση για τις συνθήκες κράτησης στην φυλακή των Γρεβενών, που υποβλήθηκε από τριάντα έναν κρατούμενους μέσω της μη κυβερνητικής οργάνωσης «Ελληνική δράση για τα ανθρώπινα δικαιώματα», ο Συνήγορος του Πολίτη πραγματοποίησε επιθεώρηση στην φυλακή την 1^η Ιουλίου 2013.

41. Στην αναφορά του με ημερομηνία 16 Δεκεμβρίου 2013, ο Συνήγορος έκανε τις εξής παρατηρήσεις. Η φυλακή, επίσημης δυναμικότητας 600 κρατουμένων, στέγαζε την ημέρα της επιθεώρησης του 732 άτομα και στο παρελθόν είχε στεγάζει και 800 άτομα.

42. Το μεγαλύτερο πρόβλημα ήταν ο υπερπληθυσμός: οι υπεράριθμοι κρατούμενοι κοιμόντουσαν σε στρώματα καταγής, τα πειθαρχικά κελιά καθώς και το κελί υποδοχής των άρτι αφικνουμένων είχαν μετατραπεί σε χώρους τακτικής κράτησης και δέκα πειθαρχικά κελιά στέγαζαν τριάντα κρατούμενους, ενώ οι τελευταίοι δεν έκτιαν πειθαρχική ποινή.

43. Η κατάσταση της καθαριότητας και τακτοποίησης των κελιών ήταν γενικά ικανοποιητική και τέσσερις φορές τον χρόνο γινόντουσαν απολυμάνσεις. Εντούτοις, οι κρατούμενοι παραπονούνταν για την έλλειψη προϊόντων καθαριότητας και καλαθιών απορριμάτων σε διάφορες πτέρυγες.

44. Η σίτιση των κρατουμένων ήταν προβληματική εξαιτίας του ανεπαρκούς ποσού από τον προϋπολογισμό, που προοριζόταν γι' αυτό τον σκοπό, δηλαδή των 2,20 ευρώ ανά κρατούμενο. Το εβδομαδιαίο μενού σίτισης περιελάμβανε πρωινό (τσάι ή γάλα), ένα γεύμα (ζυμαρικά: δύο φορές, όσπρια: δύο φορές, κρέας: δύο φορές, φρέσκα λαχανικά και σαλάτα : μία φορά) και ένα δείπνο. Οι κουζίνες των φυλακών ήταν καθαρές και καλά εξοπλισμένες.

45. Οι αθλητικές εγκαταστάσεις δεν λειτουργούσαν, άρα δεν τηρούνταν οι απαιτήσεις του σωφρονιστικού κώδικα σχετικά με την ύπαρξη αθλητικών γηπέδων και γυμναστηρίων.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

46. Το δίκτυο εφοδιασμού με νερό του τομέα της φυλακής παρουσίαζε προβλήματα, όπως το ότι δεν υπήρχε συνεχής παροχή νερού. Αντίθετα, δεν υπήρχε πρόβλημα σχετικά με την παροχή ζεστού νερού.

47. Εξαιτίας της απόστασης που χωρίζει την φυλακή από τις μεγάλες γειτονικές πόλεις οι επισκέψεις στους κρατούμενους είναι δύσκολες, στοιχίζουν αρκετά και απαιτούν πολύ χρόνο από τους συγγενείς τους. Συνεπώς, η επικοινωνία των κρατουμένων με τον έξω κόσμο γίνεται κυρίως τηλεφωνικά.

48. Η ανωτέρω αναφορά αποφάνθηκε, ότι η πλειοψηφία των κρατουμένων δυσκολευόταν με την συγκατοίκηση στην φυλακή και ότι από αυτή την άποψη δεν είχαν τηρηθεί οι απαιτήσεις του εθνικού και του διεθνούς δικαίου αναφορικά με τον ελάχιστο απαιτούμενο χώρο για κάθε κρατούμενο.

49. Εξάλλου, ανέφερε, ότι η αντικειμενική δυσκολία, των συγγενών των κρατουμένων να επισκεφτούν τους τελευταίους επέβαλλε την παροχή διευκολύνσεων κατά τις εν λόγω επισκέψεις και την βελτίωση των τηλεφωνικών επικοινωνιών.

50. Τέλος, συνέστησε την επανεξέταση της χρήσης των πειθαρχικών κελιών για μόνιμη διαμονή των κρατουμένων.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ**1. ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ**

51. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται για τις συνθήκες της κράτησής τους στην φυλακή των Γρεβενών. Επικαλούνται παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, το οποίο ορίζει:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθής εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχείρισιν απανθρώπους ή εξευτελιστικές.»

A. Επί του παραδεκτού**1. Ασυμβατότητα *ratione personae***

52. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, ότι δεν προκύπτει από τα αρχεία της φυλακής, να εμφανίζεται ως κρατούμενος ο προσφεύγων υπ' αριθμ. 6, ο οποίος ονομάζεται Abdul Ahmed David. Εκτιμά, ότι, αν αυτός ο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

προσφεύγων δεν αποδείξει, ότι είναι ο Ahmed Abdul Mohamed, ο οποίος κρατείται σε αυτή την φυλακή, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί, όσον αφορά τον ενδιαφερόμενο, λόγω ασυμβατότητας *ratione personae* με τις διατάξεις της Σύμβασης. Προσθέτει επίσης, ότι ο προσφεύγων υπ' αριθμ. 23, ο Ali Shokat, ο οποίος αναφέρεται στην προσφυγή με ημερομηνία γεννήσεως την 5^η Μαΐου 1986, πρέπει να αποδείξει, ότι είναι το ίδιο άτομο με τον κρατούμενο Ali Shokat, ο οποίος κατά τα λεγόμενα του έχει γεννηθεί στις 6 Μαΐου 1983.

53. Οι δύο προσφεύγοντες διευκρινίζουν, ότι τα πιστοποιητικά κράτησης, που αποδεικνύουν την ταυτότητά τους βρίσκονται στα έγγραφα, που επισυνάπτονται στην προσφυγή τους και στις παρατηρήσεις τους.

54. Το Δικαστήριο διαπιστώνει, ότι τα πιστοποιητικά κράτησης, τα οποία αποδεικνύουν την ταυτότητα των δύο ενδιαφερόμενων βρίσκονται ανάμεσα στα έγγραφα, που κατατέθηκαν στην γραμματεία του Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τον προσφεύγοντα υπ' αριθμ. 6, το Δικαστήριο επισημαίνει, ότι η αμφιβολία της Κυβέρνησης προερχόταν από την λάθος εγγραφή του ονόματος αυτού του προσφεύγοντος, ο οποίος στην πραγματικότητα ονομάζεται Abdul Ahmad. Δεδομένης της ύπαρξης αυτών των εγγράφων και της απουσίας νέων σχολίων από την πλευρά της Κυβέρνησης, το Δικαστήριο απορρίπτει την εν λόγω αιτίαση.

2. Μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων

55. Στηριζόμενη στην νομολογία του Δικαστηρίου, η Κυβέρνηση το καλεί να απορρίψει την προσφυγή, όσον αφορά τους προσφεύγοντες με τους αριθμούς 7, 12 και 19, για μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων. Κατά την γνώμη της, οι προσφεύγοντες, απελευθερώθηκαν πριν από την ημερομηνία της προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου, δεν έκαναν χρήση της αποζημιωτικής προσφυγής, που προβλέπεται από το άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα.

56. Οι προσφεύγοντες ανταπαντούν, ότι είναι άποροι και ότι δεν έχουν πρόσβαση σε δικηγόρο, για να του ζητήσουν την σύνταξη του

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

εισαγωγικού δικογράφου, η αποτυχημένη έκβαση του οποίου είναι βέβαιη.

57. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει την νομολογία του, σύμφωνα με την οποία, όσον αφορά την εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων, η κατάσταση μπορεί να είναι διαφορετική αφενός, για ένα άτομο, που κρατήθηκε υπό συνθήκες, τις οποίες το ίδιο εκτιμά ως αντιβαίνουσες στο άρθρο 3 της Σύμβασης και το οποίο προσέφυγε σε αυτό αφού αφέθηκε ελεύθερο και αφετέρου, για ένα άτομο που προσφεύγει ενώπιον του Δικαστηρίου, ενώ είναι ακόμη κρατούμενο υπό τις συνθήκες που καταγγέλλει (*Χατζηβασιλειάδης κατά της Ελλάδας* (απόφαση τύποις), υπ' αριθμ. 51618/12, § 30, 26 Νοεμβρίου 2013). Στην πράξη, για να είναι αποτελεσματικό ένα σύστημα προστασίας των δικαιωμάτων των κρατουμένων, που προστατεύονται από το άρθρο 3 της Σύμβασης, οι ανατρεπτικές καθώς και οι αποζημιωτικές προσφυγές πρέπει να συνυπάρχουν αλληλοσυμπληρούμενες. Η ιδιαίτερη σημασία αυτής της διάταξης επιβάλλει στα Κράτη να θεσπίσουν, πέρα από μία απλή αποζημιωτική προσφυγή, έναν αποτελεσματικό μηχανισμό, ο οποίος θα επιτρέπει να τίθεται γρήγορα ένα τέλος σε κάθε αντιβαίνουσα στο άρθρο 3 της Σύμβασης αντιμετώπιση. Ελλείψει ενός παρόμοιου μηχανισμού, η προοπτική μίας πιθανής αποζημίωσης θα ενείχε τον κίνδυνο της νομιμοποίησης των ασυμβίβαστων με αυτό το άρθρο βασάνων και θα αποδυνάμωνε σοβαρά την υποχρέωση των Κρατών, να διαμορφώνουν τα πρότυπα τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Σύμβασης (*Ananyev και λοιποί κατά της Ρωσίας*, με τους αριθμούς 42525/07 και 60800/08, § 98, 10 Ιανουαρίου 2012 και *Χατζηβασιλειάδης*, που προαναφέρθηκε, § 29). Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, εξάλλου, ότι στην απόφαση του *A.F. κατά της Ελλάδας* (υπ' αριθμ. 53709/11, §§ 55-60, 13 Ιουνίου 2013), έκανε την εκτίμηση, ότι έπρεπε να εξεταστεί, αν οι διατάξεις ενός νομοθετικού ή κανονιστικού κειμένου, τις οποίες μπορεί κάποιος να επικαλεστεί στο πλαίσιο της άσκησης μίας αγωγής κατ' εφαρμογή του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, έχουν συνταχθεί με επαρκώς συγκεκριμένους όρους και αν προστατεύουν τα δικαιώματα «όσων

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

επιζητούν έννομη προστασία» (*ibidem*, § 32).

58. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο παρατηρεί, ότι οι τρεις εν λόγω προσφεύγοντες απελευθερώθηκαν στις εξής ημερομηνίες: στις 26 Μαΐου 2015 ο προσφεύγων υπ' αριθμ. 7, στις 4 Μαΐου 2015 ο προσφεύγων υπ' αριθμ. 12 και στις 6 Μαΐου 2015 ο προσφεύγων υπ' αριθμ. 19. Διαπιστώνει, ότι με την προσφυγή τους στις 19 Ιουνίου 2015, οι ενδιαφερόμενοι δεν είχαν προφανώς ως στόχο τους να παρεμποδίσουν την συνέχιση της κράτησής τους υπό απάνθρωπες ή απαξιώτικές συνθήκες, αλλά να επιτύχουν την μεταγενέστερη διαπίστωση της παραβίασης του άρθρου 3 της Σύμβασης από το Δικαστήριο και, σε περίπτωση που συνέτρεχε λόγος, να λάβουν μία αποζημίωση για την ηθική βλάβη, την οποία εκτιμούν, ότι έχουν υποστεί.

59. Το Δικαστήριο επισημαίνει, ότι οι προαναφερθέντες προσφεύγοντες υπέκειντο στις διατάξεις του σωφρονιστικού κώδικα όταν ήταν κρατούμενοι στην φυλακή των Γρεβενών. Οι κύριες αιτιάσεις, που διατυπώθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου από τους εν λόγω προσφεύγοντες, σχετικά με τις συνθήκες κράτησης, αφορούν κυρίως το θέμα του υπερπληθυσμού, την έλλειψη υγιεινής και την ανεπαρκή σίτιση. Εντούτοις, κατά την άποψη του Δικαστηρίου, τα άρθρα 21, 25 και 32 του σωφρονιστικού κώδικα διαφυλάσσουν σε αυτούς τους τομείς κάποια υποκειμενικά δικαιώματα, τα οποία μπορούν να επικαλεστούν ενώπιον των εθνικών Δικαστικών Αρχών. Η αποζημιωτική προσφυγή, που ασκείται βάσει του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα σε συνδυασμό με τα παραπάνω άρθρα του Σωφρονιστικού Κώδικα και με το άρθρο 3 της Σύμβασης, το οποίο είναι άμεσα εφαρμοστέο στην εσωτερική έννομη τάξη, αποτελούσε επομένως ένα ένδικο μέσο, το οποίο θα έπρεπε να έχει ασκηθεί από τους εν λόγω προσφεύγοντες.

60. Κατά συνέπεια, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί, λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, όσον αφορά τους προαναφερθέντες προσφεύγοντες, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**3. Συμπέρασμα**

61. Διαπιστώνοντας, ότι αυτή η αιτίαση δεν είναι προδήλως αβάσιμη, υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και εφόσον εξάλλου δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου, το Δικαστήριο την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

62. Οι προσφεύγοντες παραπέμπουν στην εκδοχή τους σχετικά με τις συνθήκες κράτησης εντός της φυλακής των Γρεβενών. Στηρίζονται επίσης στις διαπιστώσεις του Συνηγόρου του Πολίτη από την αναφορά του της 16^{ης} Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την κατάσταση στην φυλακή των Γρεβενών. Τέλος, αναπτύσσουν εκτενώς την 11^η και την 25^η Γενική αναφορά της Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Ανάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (ΕΠΒ), που αφορούν την κατάσταση των καταδικασμένων σε ισόβια κάθειρξη και των άλλων κρατουμένων που εκτίουν ποινές μεγάλης διάρκειας.

63. Η Κυβέρνηση αναφέρεται στην δική της εκδοχή περί των συνθηκών κράτησης εντός της φυλακής των Γρεβενών. Υποστηρίζει, ότι ακόμη και αν υποτεθεί, ότι αυτές οι συνθήκες δεν είναι δυνατό να θεωρηθούν ως απολύτως ικανοποιητικές, εντούτοις δεν ξεπερνούν το όριο της σοβαρότητας, μετατρέποντας την μεταχείριση των κρατουμένων σε απάνθρωπη ή ταπεινωτική, υπό την έννοια του άρθρου 3 της Σύμβασης. Εκτιμά επίσης, ότι οι προσφεύγοντες παραπονούνται με γενικό και αόριστο τρόπο για τις ελλείψεις της φυλακής των Γρεβενών, χωρίς να προσδιορίζουν, αν υπέφεραν από αυτές τις ελλείψεις και αν αυτές επέφεραν σε αυτούς ταλαιπωρίες, που ξεπερνούσαν το όριο της σύμφυτης, με κάθε κράτηση σε φυλακή, ταλαιπωρίας.

64. Όσον αφορά τις γενικές αρχές εφαρμογής του άρθρου 3 της Σύμβασης στις υποθέσεις, που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με αυτά που τέθηκαν εν προκειμένω, το Δικαστήριο παραπέμπει στην σχετική νομολογία του επί του θέματος (βλέπε, τελικά, *Muršić κατά της Κροατίας* [GC], υπ' αριθμ. 7334/13, §§ 96-141, 20 Οκτωβρίου 2016).

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

65. Εν προκειμένω, διαπιστώνει αμέσως, ότι οι θέσεις των αντιδίκων διαφέρουν σε όλες τις πτυχές των συνθηκών κράτησης εντός αυτής της φυλακής.

1. Οι γενικές συνθήκες κράτησης

66. Όσον αφορά τον ισχυρισμό του υπερπληθυσμού, το Δικαστήριο υπογραμμίζει, ότι σύμφωνα με τις πληροφορίες, που παρείχε ο Συνήγορος του Πολίτη, η φυλακή την 1^η Ιουλίου 2013 στέγαζε 732 κρατούμενους, ο αριθμός τους όμως είχε φτάσει στο παρελθόν και τους 800 (παράγραφος 41 παραπάνω), τη στιγμή που η επίσημη δυναμικότητα της ήταν αυτή των 579 κρατουμένων. Επί πλέον, το Δικαστήριο επισημαίνει, ότι από το έγγραφο που έστειλε το Υπουργείο Δικαιοσύνης προς το Κοινοβούλιο, στο πλαίσιο του Κοινοβουλευτικού ελέγχου, προκύπτει, ότι ο αριθμός των κρατουμένων την 1^η Απριλίου 2014, σε αυτή την φυλακή ανερχόταν στους 757 (παράγραφος 39 παραπάνω). Βάσει των πληροφοριών, που παρείχε η Κυβέρνηση, ο αριθμός αυτός έφτασε τους 517 τον Ιούνιο του 2015 και τους 519 τον Ιανουαρίου του 2017 (παράγραφος 16 παραπάνω).

67. Άρα, το Δικαστήριο παρατηρεί, ότι όλοι οι προσφεύγοντες εισήχθησαν στην φυλακή κατά τα έτη, που πράγματι υπήρχε υπερπληθυσμός, όπως περιγράφεται παραπάνω: τρεις προσφεύγοντες εισήχθησαν το 2010, τρεις το 2011, δύο το 2012, τέσσερις το 2013, δέκα το 2014 και τρεις το 2015. Επομένως είναι προφανές, ότι κατά την διάρκεια όλων αυτών των ετών, κατά τα οποία ο αριθμός των κρατουμένων ανά κελί ήταν πάνω από τρεις, ο ένας εξ' αυτών ήταν υποχρεωμένος να κοιμάται καταγής, δεδομένου του, ότι το κάθε κελί είχε μόνο τρία κρεβάτια. Όμως, εφόσον οι προσφεύγοντες, δεν περιγράφουν την ατομική τους κατάσταση, ούτε μέσα στην προσφυγή τους, αλλά ούτε και μέσα στις παρατηρήσεις τους, το Δικαστήριο δεν έχει την δυνατότητα να προσδιορίσει, ποιους από αυτούς έβλαψε αυτή η κατάσταση του υπερπληθυσμού.

68. Όπως και αν ήταν αυτή η κατάσταση, παρόλο που κάθε κελί 12-13 τετραγωνικών μέτρων, χωρίς να λάβουμε υπόψη τις τουαλέτες, στέγαζε

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

τέσσερις κρατούμενους, ο προσωπικός χώρος, για τον κάθε έναν από αυτούς, πληρούσε τα κριτήρια, που θεωρούνται ως αποδεκτά από το Δικαστήριο.

69. Στην απόφαση *Muršić κατά της Κροατίας* που προαναφέρθηκε, το Δικαστήριο, απεφάνθη, ότι όταν ένας κρατούμενος διαθέτει, μέσα στο κελί του, έναν προσωπικό χώρο μεταξύ 3 και 4 τετραγωνικών μέτρων, ο παράγοντας του χώρου παραμένει ένα βαρύνον στοιχείο για την εκτίμηση, που κάνει το Δικαστήριο σχετικά με τον κατάλληλο ή όχι χαρακτήρα των συνθηκών της κράτησης. Σε παρόμοιες περιπτώσεις, απεφάνθη, ότι παραβιάστηκε το άρθρο 3 της Σύμβασης, αν η έλλειψη χώρου συνοδεύεται και από άλλες άσχημες υλικές συνθήκες κράτησης, κυρίως από την αδυναμία πρόσβασης στην αυλή για περίπατο ή στον φυσικό αέρα και στο φυσικό φως, από τον κακό αερισμό, από ανεπαρκή ή την πολύ υψηλή θερμοκρασία στις εγκαταστάσεις της φυλακής, από την έλλειψη της δυνατότητας, να χρησιμοποιεί κάποιος μόνος του τις τουαλέτες ή από τις άσχημες συνθήκες καθαριότητας και υγιεινής.

70. Το Δικαστήριο θα εξετάσει επομένως την ουσία των άλλων ισχυρισμών των προσφευγόντων αρχίζοντας από αυτόν που αφορά την διατροφή.

71. Σε αυτό το σημείο, εμπιστεύεται την θέση της Κυβέρνησης, κατά την οποία τα γεύματα που σερβίρονται στην φυλακή των Γρεβενών είναι ισορροπημένα και ποικίλα: το Δικαστήριο εκτιμά, ότι αυτό προκύπτει από τα εβδομαδιαία μενού, επτά μηνών, που η Κυβέρνηση υπέβαλλε ενώπιον του Δικαστηρίου. Επίσης επισημαίνει τις πληροφορίες, που παρέσχε η Κυβέρνηση και οι οποίες δεν αμφισβητήθηκαν από τους προσφεύγοντες, σχετικά με τις διάφορες δυνατότητες των κρατουμένων να προμηθευτούν επιπλέον τροφή σε λογικές τιμές εντός της φυλακής (παράγραφος 23 παραπάνω).

72. Όσον αφορά την υγιεινή εντός της φυλακής, το Δικαστήριο επισημαίνει, ότι ανά τρίμηνο, η Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας της Περιφέρειας των Γρεβενών προβαίνει σε υγειονομικό έλεγχο και ότι ανά τακτά χρονικά διαστήματα γίνονται επίσης απολυμάνσεις και μυοκτονίες

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(παράγραφος 21 παραπάνω).

73. Όσον αφορά τις άλλες αιτιάσεις των προσφευγόντων, που αφορούν κάποιες πτυχές προσωπικής φύσεως της κράτησης τους, όπως είναι οι επισκέψεις των κοντινών τους συγγενών ή τα προβλήματα υγείας, το Δικαστήριο σημειώνει, ότι οι ενδιαφερόμενοι δεν προσδιορίζουν, αν αυτές αφορούν πράγματι του ίδιους και αν ναι, σε ποιο βαθμό τους επηρεάζουν.

74. Όσον αφορά τα παραπάνω, το Δικαστήριο δεν δύναται να αποφανθεί, αν οι γενικές συνθήκες κράτησης υπερέβαιναν το αναπόφευκτο επίπεδο της σύμφυτης, με κάθε κράτηση σε φυλακή, ταλαιπωρίας και αν αποτελούσαν ταπεινωτική μεταχείριση. Κατά συνέπεια, δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

2. Οι συγκεκριμένες αιτιάσεις των προσφευγόντων με τους αριθμούς 1 και 21

α) Ο προσφεύγων υπ' αριθμ. 1

75. Όσον αφορά τον προσφεύγοντα υπ' αριθμ. 1, το Δικαστήριο σημειώνει, ότι, όπως προκύπτει από τον ιατρικό του φάκελο, τον οποίο μας υπέβαλε η Κυβέρνηση, ο ενδιαφερόμενος έπασχε από ψυχολογικά προβλήματα, για τα οποία έκανε θεραπεία εντός της φυλακής και ότι είχε μεταφερθεί για μερικές ημέρες στην ψυχιατρική κλινική της φυλακής του Κορυδαλλού, στην Αθήνα. Επιπλέον, δεν προκύπτει από τον φάκελο, ότι οι δικαστικές ή οι ιατρικές αρχές είχαν συστήσει κάποια ιδιαίτερη παρακολούθηση και θεραπεία προσαρμοσμένη στο προφίλ του.

76. Υπό αυτές τις συνθήκες, το Δικαστήριο δεν είναι δυνατό να αποφανθεί την παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, εξ' αιτίας μίας πιθανής μόνο έλλειψης παροχής ιατρικής βοήθειας.

β) Ο προσφεύγων υπ' αριθμ. 21

77. Όσον αφορά τον προσφεύγοντα υπ' αριθμ. 21, το Δικαστήριο σημειώνει, ότι τόσο στην αίτηση του προς τον Εισαγγελέα επόπτη της φυλακής με ημερομηνία 1^η Μαΐου 2015, όσο και στην προσφυγή ενώπιον του (του Δικαστηρίου), ο εν λόγω προσφεύγων παραπονείται για την τοποθέτηση του σε πειθαρχικό κελί από τις 7 Νοεμβρίου 2014 και

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

για έξι μήνες, τη στιγμή που, όπως θεωρούσε αυτός, δεν είχε διαπράξει κανένα πειθαρχικό παράπτωμα.

78. Διαπιστώνει, ότι, παρόλο που η Κυβέρνηση υπέβαλε έναν πίνακα στον οποίο αναφέρονται οι αλλαγές κελιών του προσφεύγοντος (στον οποίο περιλαμβάνεται η διαμονή του σε πειθαρχικό κελί για δέκα οκτώ ημέρες το 2016), αυτός ο πίνακας αφορά μόνο την περίοδο από τις 7 Αυγούστου 2015 έως τις 15 Ιουλίου 2016. Επισημαίνει, ότι η Κυβέρνηση δεν προσδιορίζει, που βρισκόταν τοποθετημένος ο προσφεύγων κατά την περίοδο που καταγγέλλει ο τελευταίος, ούτε τον αριθμό των ατόμων που μοιραζόντουσαν το ίδιο πειθαρχικό κελί μαζί με αυτόν, αλλά ούτε και την κατάσταση του κελιού. Άρα, από το έγγραφο που έστειλε ο Υπουργός Δικαιοσύνης προς το Κοινοβούλιο (παράγραφο 39 παραπάνω) προκύπτει ότι, ο υπερπληθυσμός της φυλακής των Γρεβενών το 2014 ήταν εμφανής, γεγονός που αναμφίβολα προκάλεσε την τοποθέτηση του προσφεύγοντος σε πειθαρχικό κελί.

79. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, ότι για την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων, που αφορούν την στέρηση της ελευθερίας, υιοθετεί το τεκμήριο της απόδειξης «πέρα από κάθε λογική αμφιβολία». Η διαδικασία, που προβλέπεται από την Σύμβαση δεν επιδέχεται πάντα αυστηρής εφαρμογής της αρχής της απόδοσης του βάρους της αποδείξεως *affirmanti incumbit probatio*. Όταν τα εν λόγω γεγονότα γίνονται γνωστά αποκλειστικά στις Αρχές, παραδείγματος χάριν στην περίπτωση ανθρώπων, που υπόκεινται στον έλεγχο τους κατά την περίοδο της προφυλάκισης τους, κάθε τραυματισμός ή θάνατος, που επέρχεται κατά την διάρκεια αυτής της περιόδου κράτησης μπορεί να θεωρηθεί ως τεκμήριο πράξης. Το βάρος της αποδείξεως βαραίνει σε αυτή την περίπτωση τις Αρχές, οι οποίες πρέπει να παρέχουν μία ικανοποιητική και πειστική εξήγηση (βλέπετε, μεταξύ πολλών άλλων, *Creangă κατά της Ρουμανίας* [GC], υπ' αριθμ. 29226/03, §§ 88-89, ΕΔΔΑ 2012).

80. Επειδή η Κυβέρνηση δεν υπέβαλλε συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος στο πειθαρχικό κελί για έξι περίπου μήνες το 2014-2015 και λαμβάνοντας υπόψη τις

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

διαπιστώσεις του Συνηγόρου του Πολίτη (παράγραφος 42 παραπάνω), το Δικαστήριο αποδέχεται την θέση του προσφεύγοντος, όσον αφορά τις συνθήκες, που επικρατούσαν σε αυτό το κελί κατά την εν λόγω περίοδο.

81. Το Δικαστήριο αποφαινεται, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, όσον αφορά την τοποθέτηση του προσφεύγοντος σε πειθαρχικό κελί για έξι μήνες από την 7^η Νοεμβρίου 2014.

82. Τέλος, όσον αφορά την αιτίαση του προσφεύγοντος υπ' αριθμ. 21, σύμφωνα με την οποία, οι σωφρονιστικές Αρχές αγνόησαν τα αιτήματά του για ιατρική παρακολούθηση των προβλημάτων σεξουαλικής φύσεως που είχε, το Δικαστήριο διαπιστώνει, ότι δεν προκύπτει από την δικογραφία, ότι οι δικαστικές ή οι ιατρικές αρχές συνέστησαν κάποια συγκεκριμένη θεραπεία για το προαναφερθέν πρόβλημα, η οποία να μην ακολουθήθηκε από τις σωφρονιστικές Αρχές. Εκ τούτων έπεται, ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, όσον αφορά αυτή την πτυχή της αιτίας της του προσφεύγοντος υπ' αριθμ. 21.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

83. Οι προσφεύγοντες προβάλλουν επίσης την παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 3. Το άρθρο 13 της Σύμβασης ορίζει ότι:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη (...) Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίες παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

A. Επί του παραδεκτού

84. Διαπιστώνοντας, ότι αυτή η αιτίαση δεν είναι προδήλως αβάσιμη, υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και εφόσον εξάλλου δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου, το Δικαστήριο την κηρύσσει παραδεκτή όσον αφορά τους κατηγορούμενους με τους αριθμούς 1 έως 6, 8 έως 11, 13 έως 18 και 20 έως 28.

B. Επί της ουσίας

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

85. Οι εν λόγω προσφεύγοντες παραπονούνται επίσης για την απουσία μίας αποτελεσματικής προσφυγής, δια της οποίας θα μπορούσαν να καταγγείλουν τις συνθήκες της κράτησης τους. Επικαλούνται, ως προς αυτό, το άρθρο 13 της Σύμβασης. Στηρίζονται στην απόφαση *Κωνσταντινόπουλος και λοιποί κατά της Ελλάδος* (υπ' αριθμ. 69781/13, της 28 Ιανουαρίου 2016), στην οποία το Δικαστήριο απεφάνθη, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 3, παρόλο που δεν έκρινε, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3. Υποστηρίζουν, ότι η υποβολή των αιτημάτων τους προς το Συμβούλιο Φυλακής και προς τον Εισαγγελέα Επόπτη της φυλακής απεδείχθη όχι μόνο μάταιη αλλά κατέληξε, στο να κάνει την κατάσταση τους ακόμη πιο δύσκολη.

86. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί αυτή την θέση. Κατά την γνώμη της, οι προσφεύγοντες δεν μπορούν να επικαλεστούν το άρθρο 13 της Σύμβασης ελλείψει «βάσιμης αιτίας». Επικουρικώς, αναφέρει, ότι το αίτημα που υποβλήθηκε ενώπιον του Συμβουλίου Φυλακής, το οποίο προβλέπεται από το άρθρο 6 του Σωφρονιστικού Κώδικα, αποτελεί μία αποτελεσματική προσφυγή, την οποία οι προσφεύγοντες θα μπορούσαν να είχαν χρησιμοποιήσει για να βελτιωθούν οι συνθήκες κράτησης, που θεωρούσαν άσχημες. Η Κυβέρνηση εξάλλου διατείνεται, ότι η προσφυγή προς τον Εισαγγελέα Επόπτη των φυλακών, που προβλέπεται από το άρθρο 572 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, επιτρέπει στους κρατούμενους, να υποβάλλουν αιτήματα, που αφορούν την υγιεινή, την ιατρική παρακολούθηση, την διατροφή, τις επαφές με την οικογένεια κλπ. Αναφέρει, ότι, εντούτοις δεν υπέβαλλαν καμία έγγραφη αξίωση ενώπιον του Εισαγγελέα Επόπτη ή του Συμβουλίου Φυλακής, εκτός από τα προφορικά αιτήματα, που αφορούσαν τα θέματα εφαρμογής των ποινών, εργασίας και της άδειας εξόδου.

87. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, ότι η διαπίστωση της παραβίασης μίας άλλης διάταξης της Σύμβασης δεν αποτελεί προϋπόθεση για την εφαρμογή του άρθρου 13 (*Sergey Denisov κατά της Ρωσσίας*, υπ' αριθμ. 21566/13, § 88, 8 Οκτωβρίου 2015 και οι παραπομπές που αναφέρονται

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

εκεί). Στην παρούσα υπόθεση, παρόλο που το Δικαστήριο τελικά κατέληξε στην μη παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης (παράγραφος 74 παραπάνω), δεν εκτίμησε, ότι η αιτίαση των προσφευγόντων ως προς αυτό ήταν αβάσιμη εκ πρώτης όψεως (παράγραφος 66 και επόμενες παραπάνω). Το Δικαστήριο οδηγήθηκε σε αυτό το συμπέρασμα, μόνο αφού εξέτασε το βάσιμο της υπόθεσης. Θεωρεί έκτοτε, ότι οι προσφεύγοντες έχουν εγείρει μία βάσιμη αιτίαση, κατά την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης.

88. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης, ότι η «αποτελεσματικότητα» μίας «προσφυγής», υπό την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης, δεν εξαρτάται από την βεβαιότητα μίας ευνοϊκής, για τον προσφεύγοντα, έκβασης. Εντούτοις, η προσφυγή, που απαιτείται από την εν λόγω διάταξη, πρέπει, να είναι «αποτελεσματική» στην πράξη αλλά και σύμφωνη με τον νόμο, υπό την έννοια του ότι θα μπορούσε να αποτρέψει την επέλευση της επικαλούμενης παραβίασης ή να θεραπεύσει την επίδικη κατάσταση, ή θα μπορούσε να παρέχει στον ενδιαφερόμενο την κατάλληλη επανόρθωση για κάθε παραβίαση που είχε ήδη υπάρξει (*Kudla κατά της Πολωνίας* [GC], υπ' αριθμ. 30210/96, §§ 157-158, ΕΔΔΑ 2000-XI).

89. Όσον αφορά τα ένδικα βοηθήματα, που αναφέρει η Κυβέρνηση, το Δικαστήριο απεφάνθη για μερικές υποθέσεις, ότι οι προσφεύγοντες δεν εξάντλησαν τα εθνικά μέσα, επειδή δεν χρησιμοποίησαν τα ένδικα μέσα, που προβλέπονται από το άρθρο 572 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, το οποίο αφορά την προσφυγή στον αρμόδιο Εισαγγελέα για την έκτιση των ποινών και για την εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας και από το άρθρο 6 του Νόμου 2776/1999, που αφορά την προσφυγή στον Εισαγγελέα Επόπτη της φυλακής καθώς και εκείνη προς το Πειθαρχικό Συμβούλιο της φυλακής (*Vaden κατά της Ελλάδας*, υπ' αριθμ. 35115/03, §§ 30-33, 29 Μαρτίου 2007 και *Τσίβης κατά της Ελλάδας*, υπ' αριθμ. 11553/05, §§ 18-20, 6 Δεκεμβρίου 2007). Σε αυτές τις υποθέσεις, οι προσφεύγοντες παραπονούνται για συγκεκριμένες συνθήκες, που τους επηρέαζαν προσωπικά ως άτομα και στις οποίες εκτιμούσαν, ότι οι

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

σωφρονιστικές Αρχές μπορούσαν να βάλουν τέλος, λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα. Αντίθετα, το Δικαστήριο υπενθυμίζει, ότι έχει αναφέρει κατ' επανάληψη, ότι εφόσον ο προσφεύγων ισχυρίζεται, ότι βλάπτεται προσωπικά από τις γενικές συνθήκες κράτησης εντός της φυλακής, όπως εν προκειμένω, τα προβλεπόμενα μέσα από τα προαναφερόμενα άρθρα 6 και 572, δεν μπορούν να του χρησιμεύσουν σε τίποτα (βλέπετε, μεταξύ πολλών άλλων, *Παπακωνσταντίνου κατά της Ελλάδας*, υπ' αριθμ. 50765/11, § 51, 13 Νοεμβρίου 2014).

90. Το Δικαστήριο δεν βλέπει κανένα λόγο να παρεκκλίνει από την πάγια νομολογία του στην παρούσα υπόθεση όσον αφορά αυτό το θέμα (βλέπετε, μεταξύ άλλων, *Κωνσταντινόπουλος και λοιποί κατά της Ελλάδος*, που προαναφέρθηκε και *D. M. κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 44559/15, 16 Φεβρουαρίου 2017).

91. Υπήρξε επομένως παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 3 αυτής.

ΙΙΙ. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 2 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΠΡΟΣΘΕΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

92. Ο προσφεύγων υπ' αριθμ. 21 παραπονείται για το ότι δεν είχε την δυνατότητα να παρακολουθήσει μαθήματα στο «Σχολείο δεύτερης ευκαιρίας» αφού τοποθετήθηκε σε κελί του πειθαρχείου. Επικαλείται παραβίαση του άρθρου 2 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Σύμβασης, το οποίο ορίζει:

«Ουδείς δύναται να στερηθή του δικαιώματος όπως εκπαιδευθή.

Παν Κράτος εν τη ασκήσει των αναλαμβανομένων υπ' αυτού καθηκόντων επί του πεδίου της μορφώσεως και της εκπαίδευσεως θα σέβεται το δικαίωμα των γονέων όπως εξασφαλίζωσι την μόρφωσιν και εκπαίδευσιν ταύτην συμφώνως προς τας ιδίας αυτών θρησκευτικές και φιλοσοφικές πεποιθήσεις.»

Α. Επί του παραδεκτού

93. Διαπιστώνοντας, ότι αυτή η αιτίαση δεν είναι προδήλως αβάσιμη, υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και εφόσον εξάλλου δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου, το Δικαστήριο την

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

κηρύσσει παραδεκτή.

Β. Επί της ουσίας

94. Ο προσφεύγων υπ' αριθμ. 21 αναφέρεται στην υποβολή του αιτήματός του προς τον Εισαγγελέα επόπτη της φυλακής (παράγραφος 32 παραπάνω) και υποστηρίζει, ότι είχε πράγματι παραπονεθεί για το, ότι δεν είχε την δυνατότητα να παρακολουθήσει μαθήματα μετά την πρώτη μέρα παρουσίας.

95. Η Κυβέρνηση αναφέρει, ότι ο προσφεύγων υπ' αριθμ. 21 παρακολούθησε μαθήματα στο «Σχολείο δεύτερης ευκαιρίας» μόνο για επτά ημέρες και αυτό αφού είχε ήδη τοποθετηθεί σε πειθαρχικό κελί. Υποβάλλει ένα έγγραφο, που έχει συνταχθεί από τον Διευθυντή της φυλακής των Γρεβενών προς βεβαίωση των παραπάνω, καθώς και έναν πίνακα, που αφορά πολλούς κρατούμενους και ο οποίος, κατά την άποψή της, αποδεικνύει το αληθές αυτού του ισχυρισμού. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, ότι ο ίδιος ο ενδιαφερόμενος σταμάτησε τα μαθήματα, χωρίς να δώσει κάποια συγκεκριμένη εξήγηση. Ποτέ δεν θα του είχαν αρνηθεί οι σωφρονιστικές Αρχές το δικαίωμα, να συνεχίσει, να παρακολουθεί τα μαθήματα.

96. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει τη νομολογία του, κατά την οποία, γενικά, οι κρατούμενοι συνεχίζουν να χαίρουν όλων των δικαιωμάτων και των βασικών ελευθεριών που υπερασπίζει η Σύμβαση, εκτός από το δικαίωμα της ελευθερίας. Όσον αφορά το δικαίωμα της εκπαίδευσης, το άρθρο 2 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Σύμβασης, δεν επιβάλλει στα συμβαλλόμενα Κράτη την υποχρέωση, να προβλέψουν αυτή την δυνατότητα να εκπαιδευθούν οι κρατούμενοι, αν αυτή ακόμα δεν υπάρχει. Παρόλο που αυτό το άρθρο δεν επιβάλλει μία θετική υποχρέωση, να προβλεφθεί μία εκπαίδευση εντός της φυλακής υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, όταν όμως ήδη υπάρχει αυτή η δυνατότητα, δεν πρέπει να υπόκειται σε αυθαίρετους και αδικαιολόγητους περιορισμούς. Κάθε περιορισμός αυτού του δικαιώματος πρέπει επομένως, να είναι προβλεπόμενος και να επιδιώκει έναν νόμιμο σκοπό με τον οποίο να είναι αναλογικός (*Velyo Veleven κατά της Βουλγαρίας*, υπ' αριθμ.16032/07,

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

§§ 30-34. 27 Μαΐου 2014).

97. Το Δικαστήριο παρατηρεί, ότι ο προσφεύγων υπ' αριθμ. 21 τοποθετήθηκε για λόγους, που αφορούσαν την δική του ασφάλεια σε τρία διαφορετικά πειθαρχικά κελιά, από τις 24 Ιουνίου έως τις 12 Ιουλίου 2016. Επισημαίνει, ότι ο ενδιαφερόμενος υποστηρίζει, πως, εξαιτίας της τοποθέτησης του σε πειθαρχικό κελί, μπόρεσε να παρακολουθήσει μόνο ένα μάθημα του «Σχολείου δεύτερης ευκαιρίας», ενώ η Κυβέρνηση υποστηρίζει, ότι αυτός παρακολούθησε επτά από αυτά τα μαθήματα, πριν παύσει να έρχεται στο «Σχολείο δεύτερης ευκαιρίας», χωρίς να δώσει εξηγήσεις γι' αυτή την παύση.

98. Αντιθέτως από την υπόθεση *Velyo Vele* που προαναφέρθηκε, το Δικαστήριο διαπιστώνει, ότι εν προκειμένω δεν πρόκειται για άρνηση εκ μέρους των σωφρονιστικών Αρχών, να εγγράψουν έναν κρατούμενο στο σχολείο του σωφρονιστικού ιδρύματος, αλλά κατά πάσα πιθανότητα, για μία εθελούσια παραίτηση εκ μέρους του ενδιαφερόμενου. Αυτό το συμπέρασμα ενισχύεται, αφ' ενός από το γεγονός, ότι ο προσφεύγων υπ' αριθμ. 21 δεν τοποθετήθηκε σε πειθαρχικό κελί για την επιβολή κάποιας κύρωσης και αφετέρου, ότι δεν προκύπτει από την δικογραφία, ότι μετά από αυτή την σύντομη παραμονή σε πειθαρχικό κελί, ο ενδιαφερόμενος επεδίωξε, να ξαναρχίσει τα εν λόγω μαθήματα. Το Δικαστήριο εκτιμά, ότι, ακόμη και αν υποτεθεί, πως ο προσφεύγων υπ' αριθμ. 21 πέρασε έξι μήνες σε πειθαρχικό κελί το 2014 και το 2015, όπως ο ίδιος καταγγέλλει, όμως δεν αποδεικνύει, ότι επεδίωξε, να ξαναρχίσει τα μαθήματα, μετά από την μεταφορά του σε κανονικό κελί.

99. Το Δικαστήριο συμπεραίνει επομένως, ότι δεν υπήρξε παρέμβαση στο δικαίωμα του προσφεύγοντος υπ' αριθμ. 21 που κατοχυρώνεται από το άρθρο 2 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Σύμβασης.

Επομένως, δεν υπήρξε παραβίαση αυτής της διάταξης.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

100. Σύμφωνα με τα όσα ορίζει το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει, ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

Α. Ζημία

101. Βάσει του άρθρου 3 της Σύμβασης, οι προσφεύγοντες αξιώνουν διάφορα ποσά, τα οποία διαφέρουν ανάλογα με την διάρκεια και τις συνθήκες κράτησης του καθενός εξ' αυτών, λόγω ηθικής βλάβης. Επικαλούμενοι το άρθρο 13 της Σύμβασης, αξιώνουν 9.000 ευρώ (EUR) ο καθένας λόγω ηθικής βλάβης, την οποία εκτιμούν ότι έχουν υποστεί. Ζητούν την καταβολή αυτών των ποσών απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό, που υποδεικνύει η αντίκλητος τους.

102. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, ότι τα ποσά των αξιώσεων είναι υπέρογκα και αδικαιολόγητα και ότι δεν αντιστοιχούν σε αυτά που έχουν επιδικασθεί από το Δικαστήριο σε παρόμοιες υποθέσεις. Εκτιμά, ότι η διαπίστωση της παραβίασης θα αποτελούσε επαρκή δίκαιη ικανοποίηση εν προκειμένω.

103. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, ότι απεφάνθη, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, μόνο όσον αφορά τον προσφεύγοντα υπ' αριθμ. 21. Αναφορικά με τους άλλους προσφεύγοντες, απεφάνθη, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 3. Εκτιμά, ότι πρέπει να επιδικάσει 5.000 ευρώ (EUR) στον προσφεύγοντα υπ' αριθμ. 21 και 2.000 ευρώ (EUR) σε κάθε έναν από τους υπόλοιπους προσφεύγοντες, δηλαδή σε αυτούς με τους αριθμούς από το 1 έως 6, 8 έως 11, 13 έως 18, 20 και 22 έως 28, λόγω ηθικής βλάβης.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

104. Βάσει της ελληνικής νομοθεσίας περί αμοιβών των δικηγόρων, οι προσφεύγοντες αξιώνουν επίσης 10.500 ευρώ (EUR), συν τον ΦΠΑ, για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη, που λένε, ότι έκαναν για να προσφύγουν στο Δικαστήριο. Αναφέρουν, ότι, αν δεν υπάρχει έγγραφη συμφωνία μεταξύ του εντολέα και του δικηγόρου, ο Κώδικας Δικηγόρων προβλέπει, ότι η αμοιβή των τελευταίων υπολογίζεται βάσει της

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

εργασίας ανά ώρα και ότι αυτό το ποσό ανέρχεται τουλάχιστον σε 130 ευρώ (EUR) ανά ώρα. Επίσης αναφέρουν, ότι το αξιωθέν ποσό εν προκειμένω είναι πολύ μικρότερο από το νόμιμο ελάχιστο στην εσωτερική έννομη τάξη και ότι η επιδίκαση από το Δικαστήριο υπερβολικά μικρών εξόδων για την δικηγορική αμοιβή, διακινδυνεύει την πρόκληση δυσάρεστων συνεπειών για την υπεράσπιση των προσφευγόντων ενώπιον του Δικαστηρίου. Τέλος, ζητούν να καταβληθεί το αξιωθέν ποσό απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό, που υποδεικνύει η αντίκλητος τους.

105. Η Κυβέρνηση εκτιμά, ότι οι προσφεύγοντες δεν υπέβαλλαν τα αναγκαία δικαιολογητικά, θεωρημένα από την αρμόδια φορολογική Αρχή και ότι οπωσδήποτε, το αξιωθέν ποσό είναι υπέρογκο, επειδή η διαδικασία ήταν εξ' ολοκλήρου έγγραφη και δεν υπήρχαν δικάσιμοι σε αυτή την υπόθεση.

106. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, ότι η προϋπόθεση για την επιδίκαση των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης, βάσει του άρθρου 41 της Σύμβασης, είναι να αποδειχθεί η πραγμάτωση τους, η αναγκαιότητα αυτών και, επί πλέον, ο εύλογος χαρακτήρας του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά της Ελλάδας* [GC], υπ' αριθμ. 31107/96, § 54, ΕΔΔΑ 2000-XI). Εν προκειμένω, παρατηρεί, ότι οι προσφεύγοντες δεν υπέβαλλαν κανένα τιμολόγιο, σχετικό με τα έξοδα, που έκαναν για να προσφύγουν στο Δικαστήριο. Επομένως, συντρέχει λόγος, να απορριφθούν οι αξιώσεις τους ως προς αυτό το θέμα.

Γ. ΤΟΚΟΙ ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑΣ

107. Το Δικαστήριο κρίνει, ότι αρμόζει, να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου της διευκολύνσεως του οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή, όσον αφορά τους προσφεύγοντες με τους αριθμούς 1 έως 6, 8 έως 11, 13 έως 18 και 20 έως 28 και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

2. *Αποφαίνεται, ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης όσον αφορά τις γενικές συνθήκες κράτησης στην φυλακή των Γρεβενών αναφορικά με τους εν λόγω προσφεύγοντες.*
3. *Αποφαίνεται, ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης όσον αφορά τα ιατρικά προβλήματα των προσφευγόντων με τους αριθμούς 1 και 21.*
4. *Αποφαίνεται, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος υπ' αριθμ. 21 σε πειθαρχικό κελί για έξι μήνες το 2014-2015.*
5. *Αποφαίνεται, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης για τους προσφεύγοντες με τους αριθμούς 1 έως 6, 8 έως 11, 13 έως 18 και 20 έως 28.*
6. *Αποφαίνεται, ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 2 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Σύμβασης για τον προσφεύγοντα υπ' αριθμ. 21.*
7. *Αποφαίνεται, ότι:*
 - α) το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλλει στους προσφεύγοντες, εντός τριών μηνών από την ημέρα, που η απόφαση θα γίνει οριστική, βάσει του άρθρου 44 § 2 της Σύμβασης, τα εξής ποσά:
 - i. 5.000 EUR (πέντε χιλιάδες ευρώ) στον προσφεύγοντα υπ' αριθμ. 21 και επί πλέον όποιο ποσό ενδεχομένως οφείλεται ως φόρος, λόγω ηθικής βλάβης.
 - ii. 2.000 EUR (δύο χιλιάδες ευρώ) σε κάθε έναν από τους προσφεύγοντες με τους αριθμούς από το 1 έως 6, 8 έως 11, 13 έως 18, 20 και 22 έως 28 και επί πλέον όποιο ποσό ενδεχομένως οφείλεται ως φόρος, λόγω ηθικής βλάβης.
 - β) ότι από την λήξη αυτής της προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με απλούς τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

8. *Απορρίπτει* την αίτηση δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στην γαλλική γλώσσα και εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως την 18^η Ιανουαρίου 2018, κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού του Δικαστηρίου.

Renata Degener

Kristina Pardalos

Αναπληρωτής Γραμματέας

Πρόεδρος

Υπογραφή

Υπογραφή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Ο Νικόλαος ΚΟΥΡΕΑΣ είναι Έλληνας υπήκοος, γεννηθείς στις 20/08/1982.
2. Ο Vangjel AHMETI είναι Αλβανός υπήκοος, γεννηθείς στις 24/02/1987.
3. Ο Alushi FREDI είναι Αλβανός υπήκοος, γεννηθείς στις 08/03/1986.
4. Ο Abdulrahman ASANHAN είναι Αφγανός υπήκοος, γεννηθείς την 01/01/1991.
5. Ο Hafet BENHALIMA είναι Μαροκινός υπήκοος της, γεννηθείς την 01/10/1993.
6. Ο Abdul AHMAD είναι Σομαλός υπήκοος, γεννηθείς την 01/01/1990.
7. Ο Αντώνιος ΔΡΟΣΟΣ είναι Έλληνας υπήκοος, γεννηθείς στις 15/03/1956.
8. Ο Gouan GANGEER είναι Ιρακινός υπήκοος, γεννηθείς στις 07/04/1985.
9. Ο Adem-Petru HOXHAI είναι Αλβανός υπήκοος, γεννηθείς στις 05/05/1993.
10. Ο Kan Md MUSARAF είναι υπήκοος του Μπαγκλαντές, γεννηθείς την 01/03/1982.
11. Ο Ελευθέριος ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ είναι Έλληνας υπήκοος, γεννηθείς στις 10/10/1968.
12. Ο Κωνσταντίνος ΚΟΥΜΝΙΔΗΣ είναι Έλληνας υπήκοος, γεννηθείς στις 22/05/1968.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

13. Ο Αλέξανδρος ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ είναι Αλβανός υπήκοος, γεννηθείς στις 09/05/1973.
 14. Ο Miha DUDA είναι υπήκοος του Μπαγκλαντές, γεννηθείς στις 05/03/1951.
 15. Ο Sazzad Mohamad MAHMUD, υπήκοος του Μπαγκλαντές, γεννηθείς την 01/03/1979.
 16. Ο Ahmet MOUSTAFAOGLOU είναι Έλληνας υπήκοος, γεννηθείς στις 24/05/2012.
 17. Ο Ayub MULLAH είναι υπήκοος του Μπαγκλαντές, γεννηθείς την 01/05/1988.
 18. Ο Sefer MUMINOGLU, είναι Έλληνας υπήκοος, γεννηθείς στις 22/10/1991.
 19. Ο Uddin NASIR είναι υπήκοος του Μπαγκλαντές, γεννηθείς την 01/01/1980.
 20. Ο Γεράσιμος ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ είναι Έλληνας υπήκοος, γεννηθείς την 01/01/1975.
 21. Ο Χρήστος ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ είναι Έλληνας υπήκοος, γεννηθείς στις 18/11/1985.
 22. Ο Attiq RAHMAN είναι Πακιστανός υπήκοος, γεννηθείς στις 07/02/1984.
 23. Ο Ali SHOKAT είναι Πακιστανός υπήκοος, γεννηθείς στις 06/05/1983.
 24. Ο Adnant TAFA είναι Αλβανός υπήκοος, γεννηθείς στις 14/03/1977.
 25. Ο Blero TOCILA είναι Αλβανός υπήκοος, γεννηθείς στις 25/11/1977.
 26. Ο Τρύφωνας BAMBAΣ είναι Έλληνας υπήκοος, γεννηθείς στις 07/03/1951.
 27. Ο Παναγιώτης BIBΙΛΑΚΗΣ είναι Έλληνας υπήκοος, γεννηθείς στις 28/02/1970.
 28. Ο Visi XENUSI είναι Αλβανός υπήκοος, γεννηθείς στις 17/09/1985.
- Ακριβής μετάφραση στην ελληνική από το συνημμένο έγγραφο στη γαλλική γλώσσα. Η μεταφράστρια Δέσποινα Κοκολάκη. Αθήνα, 15-02-2018.*

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΥΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.
RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**